

1.ledna se Evropská unie rozšířila o dvě nové členské země

Ondřej KONRÁD, moderátor

1. ledna se Evropská unie rozšířila o dvě nové členské země - Rumunsko a Bulharsko a Slovinci od včerejška platí jednotnou evropskou měnou. Unie má nyní dvacet sedm členů a skoro půl miliardy obyvatel, předsednictví se také zlomem roku ujalo Německo. Rozšiřování Evropské unie tím patrně na nějaký čas ustrne, na prosincovém summitu se reprezentanti členských zemí dohodli, že proces rychlého rozšiřování momentálně skončil. Unie bude nyní potřebovat čas, aby dostatečně vstřebala jak deset příchozích, včetně České republiky, v květnu 2004 a nyní také dva další nové balkánské státy. Některé země se obávají přílivu pracovních sil a například Británie, Německo, Francie, Rakousko a Španělsko příchod levných pracovních sil z Balkánu omezují. To se ovšem netýká České republiky. To a také zavedení eura ve Slovinsku coby v první postkomunistické zemi je námětem následujícího rozhovoru Petra Hartmana s ekonomy Petrem Zahradníkem a Evženem Kočendou. Toho se redakční kolega úvodem zeptal, jaký signál vlastně vysílají Slovinci k nám.

Evžen KOČENDA, ekonom

Slovinci si uměli udělat pořádek ve vlastním domě, lépe řečeno, ve vlastních veřejných financích, protože ten monetární segment parametru, které země musí plnit předtím, než vstoupí do eurozóny, tak si myslím, že není až takový problém.

Petr HARTMAN, redaktor

Nejenom ve Slovinsku na začátku roku bylo zavedeno euro, ale z hlediska Evropské unie došlo také k dalšímu významnému roku, a to je, že od letošního roku jsou členy Evropské unie také Bulharsko a Rumunsko, v této souvislosti se hovoří o tom, že Evropská unie už vytvořila největší jednotný trh na světě. Může to mít nějaký pozitivní dopad na českou ekonomiku a i třeba na další fungování eura v budoucnosti, nebo naopak tam existují určité obavy. Petře Zahradníku.

Petr ZAHRADNÍK, ekonom

Za prvé si myslím, že Rumunsko a Bulharsko znamená nejenom pro české, ale vesměs pro středoevropské investory, podnikatele velice významné teritorium, na které se obracejí, a slovo "obracejí" záměrně uvádím v přítomném čase, protože již několik let před tím, než se tyto dvě země staly členskými zeměmi Evropské unie, nejenom české subjekty, ale i rakouské, maďarské a další, polské například, vůči teritoriu Bulharska a Rumunska upíraly výraznou pozornost, což teď kon v podmínkách jednotného vnitřního trhu je daleko snazší, daleko jednodušší právě do tohoto teritoria expandovat. Opačně, nevím, jestli lze hovořit o výhodě, nicméně je to asi fenomén, který budeme registrovat, nejenom Česká republika, ale i některé z těch nových EU deseti zemí, nováčků z roku 2004 nezaujali vůči občanům nebo pracovníkům Rumunska a Bulharska žádné v podstatě překážky z hlediska volného pohybu osob, takže mám pocit, že na některé profese, které, řekněme, českým lidem nejsou dostatečně, řekněme, adekvátní, respektive na profese, kde je, řekněme, odměna taková, kde čeští občané zkrátka za tuto odměnu pracovat nechtějí, tak to možná otevírá prostor pro to, že lidé právě z těchto zemí nebo s lidmi z těchto zemí se můžeme častěji vidět na tuzemském trhu práce. Ten mzdový rozdíl oproti, řekněme, naší mzdové úrovni je téměř propastný, řekl bych, že je zhruba srovnatelný se mzdovým rozdílem mezi Českou republikou a Německem. Průměrná

mzda v Bulharsku je zhruba pět tisíc pět set korun, v případě Rumunska asi okolo šesti tisíc korun, takže mám pocit, že pro určité profese může být zajímavé pro bulharské a rumunské občany se ucházet o to, co my na tuzemském pracovním trhu.

Petr HARTMAN, redaktor

Když hovoříme o tom působení na tuzemském pracovním trhu a o mzdových rozdílech, nemůže také dojít k tomu, že třeba i kvalifikované a vysoce kvalifikované pracovní síly z těchto zemí stlačí, dejme tomu, v některých oblastech třeba mzdy, že dojde k tomuto efektu?

Evžen KOČENDA, ekonom

To jste trošku nakousl něco, co jsem zrovna chtěl říct taky, nemyslím si, že by tohle se projevilo, že by vlastně příliv kvalifikovaných sil stlačoval nějak nadměrně mzdy za stejnou práci v těch rozvinutějších regionech, to si nemyslím, na druhou stranu se vrátím k té fiskální disciplíně, protože jak právě tady kolega Zahradník řekl o tom, že přijetím Bulharska a Rumunska vzniká potenciál pro příchod lidí na volná pracovní místa, především místa, kde je vyžadována nižší kvalifikace, tudíž je ta nižší odměna v nových zemích, v těch deseti nových zemích, které vstoupily v roce 2004. Jak se to spojuje s tou fiskální disciplínou nebo respektive nedisciplínou. Jestliže populistické vlády v mnoha těchto nově přistoupivších zemích, v těch deseti, které přistoupily v roce 2004, zavedly minimální mzdy a udržují poměrně velkorysé sociální programy, tak vlastně lidi s nízkou kvalifikací, kterým, jak vlastně pan Zahradník pregnantně řekl, jim práce určitého druhu za nějakou menší odměnu nevoní, tak vlastně tyto lidi nic skutečně netlačí, aby tuto práci vzali. A jelikož nemají vyšší kvalifikaci, tak se přirozeně nekvalifikují na lépe placená místa, tudíž končí v mnoha případech na pracovním úřadě, a to i v regionu, kde vlastně ta práce je, kde by nemuseli a kde už v současné době tato místa zaplňují zahraniční dělníci. Tím samozřejmě se zvyšuje také zadlužení státu, protože stát v rámci fiskální politiky vytváří už minimální mzdovou dotaci, vytváří vlastně tím velmi bohatým sociálním programem poměrně velké fondy, které si musíme samozřejmě započíst na tu minusovou stránku. Já chápu to, že rozšíření Unie o dvě další země bude prospívat mnoha lidem v těchto dvou nově přistoupivších zemích, na druhou stranu bude velice tristní, pokud se obyvatelé těch rozvinutějších regionů budou právě na tyhle ty dvě země a na ty lidi, kteří sem přijdou za prací, dívat poněkud z patra nebo dokonce s nenávisí, budou to dělat jenom proto, že sami nechtějí vykonávat tu práci, která je.

Ondřej KONRÁD, moderator

S ekonomy Evženem Kočendou a Petrem Zahradníkem hovořil Petr Hartman.